

Toetskader Open Universiteit

College van Bestuur

9 juni 2020

U2020/521

Open Universiteit
www.ou.nl

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	2
2 Samenvatting kaders toetsbeleid Open Universiteit	3
3 Achtergrond en uitgangspunten	4
3.1 WHW	4
3.2 NVAO-accreditatiekader	4
3.3 Onderwijs- en Examenregeling (OER)	4
3.4 Onderwijsmodel	5
4 Visie op toetsen van de Open Universiteit.....	5
5 Toetsorganisatie, -procedures en –proces.....	8
5.1 Organisatie	8
5.2 Procedures	8
5.3 Het toetsproces.....	9
6 Kwaliteitsborging.....	13
6.1. PDCA.....	13
6.2 Archivering	13
6.3 Evaluatie van Toetsing	13
7 Taken, Bevoegdheden en Verantwoordelijkheden.....	14
7.1 College van Bestuur.....	14
7.2 De decaan.....	15
7.3 Programmaleiders opleidingen	16
7.4 Examencommissie.....	16
7.5 Examinatoren	17
7.6 Toetsdeskundige	18
7.7 Administratieve en procedurele ondersteuning.....	18
7.8 Surveillant	18
7.9 College van Beroep voor de examens.....	18
8 Referenties	20

1 Inleiding

In dit toetskader staat de visie van de Open Universiteit op toetsen en de organisatie en de procedures die voor alle opleidingen van de Open Universiteit (OU) gelden. Het is de basis voor het toetsbeleidsplan per opleiding. Dit toetskader is samen met de toetsbeleidsplannen per opleiding

een middel om te zorgen voor hoogwaardige tentamens en examens (Moerkerke, 2012). Met dit toetskader geeft het CvB op hoofdlijn de zaken aan die geregeld moeten zijn om een continue toetskwaliteit te realiseren (Martens & Moerkerke, 2017).

Toetskwaliteit heeft te maken met:

- de eisen die de wettelijke kaders en maatschappelijke, bestuurlijke en politieke context stellen ten aanzien van de toetsing in het hoger onderwijs;
- de onderwijsvisie van de instelling en aansluitend de visie op toetsing.

Dit toetskader is gebaseerd op de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en de standaarden die in het Beoordelingskader accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland (Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO, 2018)) zijn vastgelegd. De handboeken 'Kwaliteitszorg' van de Commissie voor de Examen (2013) en 'De kwaliteitszorg van het onderwijs van de Open Universiteit' (2019) hebben tevens gezorgd voor belangrijke input. Uitgangspunt voor het toetskader is dat zaken die instellingsbreed hetzelfde georganiseerd en uitgevoerd moeten worden benoemd zijn. Dit betreft zaken die een andere laag in de organisatie (formeel) niet kan regelen of zaken die beter op hoger organisatieniveau kunnen worden geregeld, omdat elk organisatieonderdeel anders het wiel moet uitvinden. Denk daarbij aan taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden met betrekking tot (de uitvoering van) toetsing. In hoofdstuk 2 staat een overzicht van het toetskader in de vorm van stellingen. Deze wordt daarna verder uitgewerkt. Hoofdstuk 3 geeft de achtergrond van het toetskader van de Open Universiteit. De visie van de Open Universiteit op toetsen staat in hoofdstuk 4, Hoofdstuk 5 beschrijft de kaders voor het toetsproces en de toetsprocedures. Hoofdstuk 6 geeft de kaders voor kwaliteitsborging en in hoofdstuk 7 staat een overzicht van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de verschillende gremia bij de Open Universiteit.

Vastgesteld door het College van Bestuur van de Open Universiteit,

30 Juni 2020

2 Samenvatting kaders toetsbeleid Open Universiteit

1. Het toetskader is gebaseerd op wettelijke, maatschappelijke en politieke kaders zoals weergegeven in de WHW, het NVAO-accreditatiekader en de Onderwijs- en Examenregeling (OER) van de Open Universiteit (zie hoofdstuk 3).
2. Faculteiten gebruiken dit toetskader als basis voor hun faculteit- en opleidings specifieke toetsbeleid. De uitwerking van het toetsbeleid per faculteit sluit aan op de visie op toetsen van de Open Universiteit (zie hoofdstuk 4).
3. Er is in elke opleiding sprake van een samenhangend en gebalanceerd toetsprogramma dat bijdraagt aan een studeerbaar curriculum.

4. De uitvoering van de toetsing moet aansluiten bij de organisatie van de Open Universiteit met een centrale vestiging en verschillende tentamenlocaties verspreid over Nederland en Vlaanderen. Voor het uitvoeren van de toetsprocessen zijn procesbeschrijvingen beschikbaar.
5. De tentaminering van cursussen doorloopt de volledige toetscyclus (paragraaf 5.2). Inhoud, criteria en vorm van tentamens zijn voor alle betrokkenen duidelijk en transparant.
6. De verantwoordelijkheden van alle betrokkenen ten opzicht van de kwaliteit van toetsen en beoordelen zijn vastgelegd (hoofdstuk 7).
7. De Open Universiteit gebruikt zowel voor het zorgen voor kwaliteit als voor de borging van de kwaliteit van toetsing de PDCA-cyclus. Deze PDCA-cyclus is voor de verschillende niveaus binnen de Open Universiteit vastgelegd.

3 Achtergrond en uitgangspunten

3.1 WHW

De Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) is leidend voor de vormgeving van onderwijs en toetsing. De decaan is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van toetsen in de faculteit. De wet stuurt op 'onafhankelijke examencommissies' (art. 7.12a WHW) en bemensing door professionals op het gebied van onderwijs, het opleidingsprogramma of het betreffende vakgebied om zo een kwalitatief hoogwaardig toetsproces binnen het Nederlandse hoger onderwijs te kunnen waarborgen.

3.2 NVAO-accreditatiekader

De NVAO heeft in het accreditiestelsel de nadruk gelegd op een deugdelijk toetsbeleid en borging van het academisch niveau. In het accreditiestelsel zijn vier standaarden vastgelegd:

- De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen;
- Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren;
- De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing;
- De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

3.3 Onderwijs- en Examenregeling (OER)

Het College van bestuur stelt de OER vast (art. 9.15 WHW). In de OER zijn de eindtermen en de inhoud van de opleiding beschreven en toetsspecifieke zaken vastgelegd.

De vormgeving en de structuur van de Onderwijs- en examenregeling is uniform voor alle opleidingen.

3.4 Onderwijsmodel

Het onderwijsmodel voor de bachelor- en masteropleidingen is per 1 september 2014 ingevoerd. De kenmerken van dit onderwijsmodel die implicaties hebben voor het toetskader zijn:

1. Aan het einde van een kwartiel is een tentamenweek.
2. Het tentamen is direct aansluitend aan de cursus-sluiting.
3. Per cursus zijn er, naast één reguliere tentamenmogelijkheid, twee herkansingsmogelijkheden, eenmaal in het opvolgende kwartiel en een in de zomer.
4. Elke nieuwe student voor een masteropleiding kan een intake assessment krijgen.
5. Een cursus kent minimaal drie events, formatieve toetsmomenten, per kwartiel waaraan de voortgang is af te meten.
6. Zonder een registratie van toelating kan een student geen toegang krijgen tot de Masteropleiding, of tot een van de losse cursussen van de masteropleiding.

De implicaties hebben betrekking op de toetsprocessen en -procedures (zie hoofdstuk 5).

4 Visie op toetsen van de Open Universiteit

In het onderwijs is het toetsen en beoordelen van studenten een van de hoofdactiviteiten die docenten uitvoeren. Het bewust inzetten van toetsen om te komen tot een beoordeling is belangrijk. De gevolgen van toetsen zijn voor studenten en de instelling groot. Verkeerde keuzes van beoordelingsvormen en uitspraken over studenten die niet valide en betrouwbaar zijn, kunnen grote gevolgen hebben voor studenten en opleidingen. Het onterecht te hoog of te laag beoordelen van studenten heeft bijvoorbeeld gevolgen voor respectievelijk het vertrouwen van de maatschappij in diploma's of de studieduur van studenten (Onderwijsraad, 2010). Daarnaast weten we dat toetsing sturend is voor het leren van de studenten (zie onder andere Boud, 2000; Brown, Bull, & Pendlebury, 1997 of Van der Vleuten & Schuwirth, 2005). Toetsing kan een formatieve (ontwikkelingsgericht) en summatieve (afsluitende) functie hebben. Bij de Open Universiteit is het formatief toetsen en beoordelen ingebouwd in het onderwijsmateriaal, of het is verweven met de proces- en productbegeleiding bij het schrijven van werkstukken en scripties. Om de voortgang te monitoren zijn er in de cursussen specifieke activiteiten ingebouwd. In het cursusmateriaal is een aantal toetsen opgenomen dat tot doel heeft om het studeergedrag van de studenten bij te sturen, hen bewust te maken van hun vorderingen en hen voor te bereiden op het tentamen. Deze laatste toetsen hebben vooral een didactische functie. Formatief en summatief beoordelen kunnen echter niet los van elkaar worden gezien. Ze liggen in elkaars verlengde en dienen op elkaar aan te sluiten (Shavelson et al., 2008).

Het summatief beoordelen is bij de Open Universiteit verbonden aan het afronden van een cursus. Per cursus moet vastgesteld worden of de studenten de leerdoelen van de cursus beheersen om hiervoor een certificaat te kunnen ontvangen. Toetsing is daarom geïntegreerd in het ontwikkelproces van een cursus. Docenten moeten bij het ontwerp van de cursus vastleggen hoe de module afgesloten gaat worden. Daarbij houden ze rekening met het karakter van het onderwijs aan de Open Universiteit (activerend online) en de leerdoelen van de cursus en de plaats van de cursus in het curriculum.

Om het studieproces effectiever te laten verlopen is het belangrijk dat de toetsen worden ontworpen vanuit een visie op het toetsprogramma, een bewust samengesteld geheel van toetsen. Centraal in de opleiding staat de ontwikkeling van de student en feedback op deze ontwikkeling.

Het toetsprogramma sluit aan op het toetsbeleid en is organiseerbaar. Bovendien is er een goede balans tussen formatief en summatief toetsen. Deeltoetsen, oefentoetsen en tentamens bieden studenten de mogelijkheid om informatie te krijgen over hun kennis en vaardigheden. Het is mogelijk bij grotere cursussen deelopdrachten en/of deeltentamens in te zetten, die samen het cijfer van de cursus bepalen. Het toetsprogramma wordt regelmatig aan de hand van kwaliteitscriteria geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. Compensatoir toetsen is mogelijk indien het positief bijdraagt aan kwaliteit van het toetsprogramma.

De Open Universiteit gebruikt verschillende toetsvormen voor summatieve doeleinden, te weten schriftelijke tentamens, computergebaseerde tentamens, mondelinge tentamens en bijzondere verplichtingen (scripties, opdrachten, practica). Betrouwbaarheid en validiteit van de toetsen zijn cruciaal. Deze twee kwaliteitscriteria worden vertaald in de afzonderlijke toetsvragen. De vragen zijn relevant, objectief en efficiënt en meten op het juiste moeilijkheidsniveau de kennis en vaardigheden van de studenten.

De samenhang tussen de onderwijsvisie van de instelling, het toetsprogramma van een opleiding, de afzonderlijke toetsinstrumenten en de toetsonderdelen, vraagt om bewuste keuzes. Om kwaliteit van toetsing te realiseren is specifieke kennis en kunde nodig bij de docenten. De Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) en de verplichting tot permanente educatie (PE) stimuleren professionalisering op het gebied van toetsen en beoordelen.

De Open Universiteit biedt activerend online onderwijs aan. De toetsing van de Open Universiteit sluit daarbij aan, waarbij de mogelijkheden van digitaal toetsen zo optimaal mogelijk gebruikt worden. In de masteropleidingen vindt tentaminering vooral in de vorm van werkstukken plaats. De visie van de Open Universiteit op computergebaseerd toetsen (CBT) is dat CBT (1) aansluit bij het concept van activerend online onderwijs; (2) bijdraagt aan de kwaliteit van de toetsprogramma's van de opleidingen; (3) de mogelijkheid biedt tot betrouwbare en valide toetsing; en (4) de mogelijkheid biedt tot het aanbieden van relevante, efficiënte en objectieve toetsstukken om op universitair niveau kennis van studenten te beoordelen.

Door de coronamaatregelen kon de Open Universiteit een tijd lang geen fysieke tentamens afnemen. Studenten kregen daarom de mogelijkheid via een alternatieve tentamenvorm thuis tentamen te doen. Zo kon de OU studenten de mogelijkheid bieden om cursussen af te ronden en studievertraging te voorkomen.

Een van deze alternatieve tentamenvormen is het online groepstentamen met digitale surveillance met behulp van Proctorio. Deze vorm wordt ingezet bij cursussen in bacheloropleidingen waar de studentenaantallen zo groot zijn dat het aanbieden van een mondeling tentamen of een vervangende opdracht niet werkbaar is voor onze docenten.

De toegepaste techniek voorkomt verschillende manieren van tentamenfraude. Daarnaast ondersteunt het systeem bij de detectie van mogelijke fraude en analyses die daarover achteraf gedaan kunnen worden.

Een grote meerderheid van de studenten waardeert deze alternatieve vormen om tentamens af te nemen. De komende periode gaat de OU onderzoeken hoe deze toetsvormen een vast onderdeel van de toetsing bij de OU kunnen worden.

5 Toetsorganisatie, -procedures en -proces

5.1 Organisatie

De lijn (CvB – decanen – coördinatoren onderwijs – en examinatoren, met ondersteuning door de dienst Onderwijsservices (OS)) is verantwoordelijk voor het **leveren** van toetskwaliteit door de organisatie van en procedures voor tentamens en examens (na invoering van art. 7.10, lid 3 WHW). De examencommissie is verantwoordelijk voor de **borging** van de kwaliteit van de organisatie en de procedures rondom tentamens en examens (art. 7.12b, lid 1 WHW). De Open Universiteit heeft een centrale vestiging in Heerlen waar de organisatie rondom de tentaminering wordt verzorgd. Afname van de tentamens vindt plaats op verschillende tentamenlocaties, waarvan elf in Nederland en zes in Vlaanderen. Tevens kunnen tentamens afgelegd worden buiten Europa op ambassades of consulaten, in penitentiaire inrichtingen, op Aruba, Curaçao, St. Maarten en de BES-gemeenten (Bonaire, St. Eustatius en Saba), op militaire bases of aan boord van marineschepen.

De regelgeving met betrekking tot tentaminering wordt jaarlijks vastgelegd in de Tentamen- en examenprocedures, inclusief een overzicht van toegestane hulpmiddelen en het Examenreglement. Er is een kader voor de jaarplanning tentaminering opgenomen in de OER. De jaarplanning tentaminering omvat het rooster voor regulier schriftelijke tentamens, het rooster voor mondelinge tentamens, de jaarplanning per faculteit, het overzicht van de aanleverdata van regulier schriftelijke tentamens, het overzicht van uitlopende cursussen met laatste tentamenmogelijkheid, een rooster voor de koeriersdienst, een rooster voor het gebruik van uitwerkpapier ten behoeve van studiecentra en een inventarisatie van de CBT-planning.

5.1.1 Bijzondere doelgroepen

Voor bijzondere doelgroepen is toetsbeleid (in het Examenreglement) vastgesteld met uitgangspunten en randvoorwaarden. Dat betreft: gedetineerden; studenten buiten Nederland en Vlaanderen; studenten met een (functie)beperking; studenten die als gevolg van contractuele afspraken tussen faculteit en contractpartij gelijke of gelijkwaardige tentamens afleggen. Indien een faculteit of opleiding van dit kader wil afwijken, moet de examencommissie de afwijking goedkeuren. Deze individuele beslissingen worden centraal bijgehouden om jurisprudentie op te bouwen.

5.2 Procedures

5.2.1 Basisprocedures voor toetsing

Procedures voor toetsing gelden instellingsbreed in verband met de centrale organisatie van toetsing. Afhankelijk van toetsvormen zijn er specifieke procedures en termijnen voor aanlevering, correctie en het vaststellen van de uitslag. Schriftelijke tentamens en computergebaseerde groepstentamens (CBG) worden periodiek afgenomen in vijf tentamenronden per jaar. Computergebaseerde individuele tentamens (CBI) en mondelinge tentamens zijn op afspraak in een van de studiecentra af te leggen. De opdrachtbeschrijvingen en inlevermomenten voor bijzondere verplichtingen (werkstukken, opdrachten, enz.) staan opgenomen in het cursusmateriaal.

5.2.2 Beveiligingsprocedures voor tentaminering

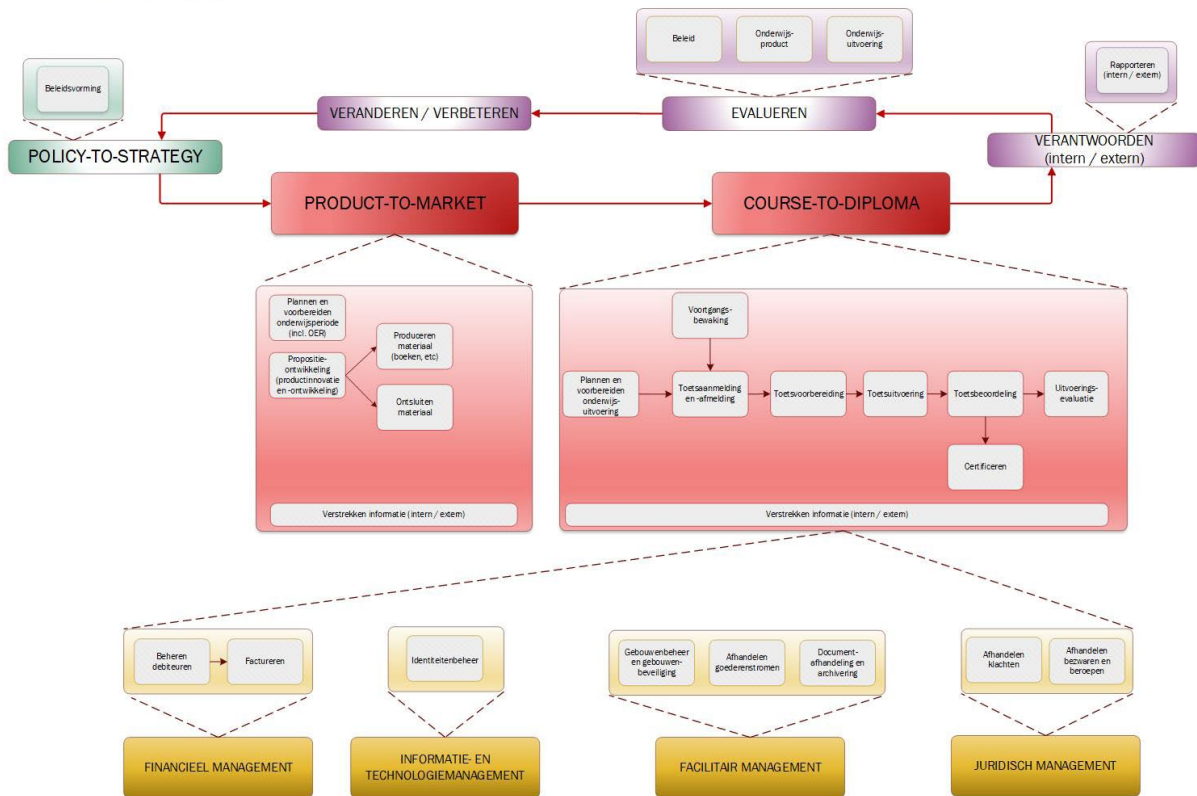
Het beveiligingsbeleid voor tentaminering maakt deel uit van het beveiligingsbeleid van de OU als geheel.

5.2.3 Toetsprocessen voor summatieve toetsen

De organisatorische processen die van belang zijn voor toetsing zijn in detail uitgewerkt in procesbeschrijvingen. In Figuur 5.1. staat een overzicht van de toetsprocessen.

View op toetsprocessen

Figuur 5.1 Processen gerelateerd aan toetsing

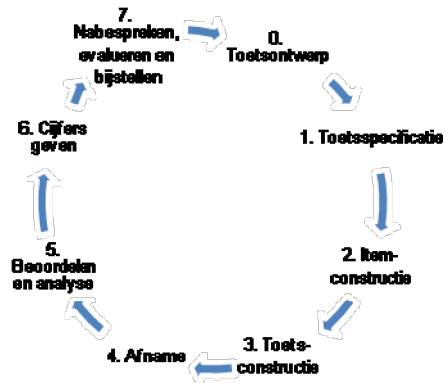
5.2.4 Toetsprocessen voor formatieve toetsen

Om kwaliteit te leveren maken opleidingen gebruik van formatieve toetsen. Voorbeelden van formatieve toetsen zijn zelftoetsen, feedbackbijeenkomsten en oefentoetsen. Deze formatieve toetsing wordt door de opleidingen zelf georganiseerd.

Om de formatieve toetsing en summatieve toetsing in balans te laten zijn, zijn voor elke summatieve schriftelijke of computergebaseerde toets twee oefentoetsen beschikbaar. Bij bijzondere verplichtingen wordt tussentijdse feedback gegeven. Elke summatieve toets is voorzien van feedback en er zijn inzagemomenten om gemaakte toetsen in te zien.

5.3 Het toetsproces

Voor elke cursus wordt de volledige toetscyclus (figuur 5.2) doorlopen. In de volgende paragrafen wordt per stap aangegeven welke afspraken voor de hele Open Universiteit gelden.

Figuur 5.2 De toetscyclus.

5.3.1 Toetsontwerp

Voor iedere cursus zijn expliciet leerdoelen of onderwijsdoelen geformuleerd en vastgelegd in de OER. De tentamenvormen zijn afgeleid van de leerdoelen en sluiten daar bij aan. Bij de Open Universiteit worden de volgende tentamenvormen gehanteerd: schriftelijke tentamens, computergebaseerde tentamens, mondelinge tentamens en bijzondere verplichtingen (scripties, opdrachten, practica). Ieder tentamen voldoet aan de kwaliteitseisen validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid en transparantie. Om de transparantie van de toetsing en beoordeling te bevorderen moeten de beoordelingscriteria voor de start van het vak voor de student duidelijk zijn. De leerdoelen, toetsvorm, functie van de toets(en) en de wijze waarop de docent feedback geeft zijn bekend. Examinatoren verstrekken deze informatie via de digitale leeromgeving. Voordat een cursus op de markt komt wordt door een toetsdeskundige getoetst of de toetswijze past bij de leerdoelen en de wijze waarop de cursus wordt aangeboden (betrouwbaarheid, validiteit). Het is mogelijk in bepaalde gevallen een zogenoemd geheim tentamen af te nemen, waarbij een student de opgaven na het tentamen niet mee mag nemen. De Commissie voor de examens moet hiervoor toestemming geven. Uitgangspunt daarbij is 'openbaar, tenzij'.

5.3.2 Toetsspecificatie

Er is per cursus een uniform tentamenprofiel. Daarop zijn de leerdoelen, toetsvorm, functie van de toets(en), hulpmiddelen, score-cijfertransformatie en de wijze waarop de docent feedback geeft weergegeven. De voorlopige cesuur wordt absoluut bepaald op basis van 55% beheersingsniveau van de stof. Hierop kunnen correcties worden toegepast, bijvoorbeeld voor de gokkans. De examiner stelt definitieve cesuur vast op basis van een toets- en itemanalyse van het afgenomen tentamen. Richtlijnen voor de score-cijfertransformatie zijn centraal opgesteld. Opleidingen kunnen hier op basis van een goede onderbouwing van afwijken. Afwijkingen moet de examiner voorleggen aan de examencommissie. Elk tentamen is gebaseerd op een toetsmatrijs, waardoor representativiteit en evenwichtigheid gegarandeerd zijn.

5.3.3 Itemconstructie

Items en toetsstukken voldoen aan de eisen van relevantie, objectiviteit, efficiëntie en moeilijkheidsniveau.

5.3.4 Toetsconstructie

Het samenstellen van een tentamen dient te gebeuren conform de eerder opgestelde toetsmatrijs en het tentamenprofiel.

5.3.5 Itembankconstructie

Voor tentamens die afgenomen worden als CBI-tentamen worden itembanken ontwikkeld. Richtlijnen voor de ontwikkeling, omvang en inhoud van de itembank zijn centraal vastgesteld op basis van toetskundige kwaliteit, uitvoeringseisen en inhoudelijke kwaliteit.

5.3.6 Toetsafname

Informatie over tentamenmogelijkheden zijn openbaar en worden tijdig bekend gemaakt aan studenten. In geval van CBI-tentaminering kan een student in principe, afhankelijk van de openingstijden van de CBI-tentamenlocaties op de studiecentra, tentamen afleggen wanneer hij/zij dat wil. Een student moet zich minimaal twee weken van te voren hiervoor aanmelden. Mondelinge tentamens zijn mogelijk. De organisatie van de afname wordt per faculteit/opleiding georganiseerd. De afname van een mondeling tentamen moet plaats vinden door twee functionarissen. Ter bescherming van de student kan men besluiten bij de afname van een mondeling tentamen de tentamenzitting op te nemen met beeld- en/of geluidsapparatuur, mits de student daarvoor toestemming verleent. In geval van bezwaar van een student tegen de uitslag van het tentamen kan deze opname worden voorgelegd aan deskundigen. Direct na afloop van de tentamensessie, na afstemming tussen de beoordelaars, moet de examinator de uitslag vaststellen.

5.3.7 Fraude en plagiaat

Er is een instellingsbreed fraude en plagiaatbeleid, vastgelegd in het Examenreglement.

5.3.8 Beoordelen van open vragen en werkstukken

Twee examinatoren beoordelen eindwerkstukken (scripties). Externe, inhoudelijk deskundige beoordelaars worden ingezet om het niveau te bewaken, indien hiertoe de expertise binnen de OU niet beschikbaar is. Een eindwerkstuk of een bijzondere verplichting van een cursus wordt beoordeeld met een beoordelingsinstrument, waarop de beoordelingscriteria, (toets sleutel of antwoordmodel), de beoordelingsprocedure, het scoringsvoorschrift, normering en cesuur staan vermeld. De afname, correctie, beoordeling en archivering worden per faculteit/opleiding geregeld. Beoordelingscriteria en beoordelingsformulieren zijn bij de start van een cursus voor de studenten bekend.

5.3.9 Analyseren

De resultaten van afgelegde toetsen worden regelmatig geanalyseerd. Het moment en de frequentie van deze analyse verschilt per toetssoort. CBI: Minimaal elk jaar, of eerder als daar aanleiding toe is, wordt een analyse uitgevoerd. CBG of schriftelijke toetsen worden na elke toetsafname geanalyseerd. Overige toetsvormen: elk jaar of eerder indien daar aanleiding toe is.

5.3.10 Cijfers toekennen en uitslag vaststellen

Indien na bestudering van de tentamen- en vraaganalyse en eventuele reacties van studenten en studiebegeleiders geen aanleiding bestaat om wijzigingen aan te brengen in de cesuur, is de definitieve cesuur gelijk aan de voorlopige cesuur. Indien vragen uit het tentamen zijn verwijderd, wordt de cesuur aangepast en worden op basis daarvan de cijfers toegekend.

Bij computergebaseerd toetsen met groepstentamens (CBG) worden vragen niet verwijderd, maar worden deze vragen voor alle studenten goedgekeurd. Hierdoor hoeft de cesuur niet aangepast te worden.

Bij CBI: Zodra de student het tentamen heeft afgelegd wordt de (voorlopige) uitslag bepaald. Deze uitslag verschijnt op het scherm. De definitieve uitslag is vastgesteld nadat de student geen bezwaar heeft aangetekend.

De resultaten van bijzondere verplichtingen (scripties, afstudeeropdrachten, practica) en mondelinge tentamens mogen alleen worden afgegeven binnen de periode waarin de cursus getentamineerd wordt en binnen de inschrijftermijn van de student.

De maximale uitslagtermijn is 20 werkdagen en kan na een verzoek aan de examencommissie eventueel met 20 werkdagen verlengd worden.

De geldigheidsduur van een certificaat is in principe onbeperkt. Eventuele uitzonderingen hierop staan in de uitvoeringsregelingen per opleiding.

5.3.11 Feedback

Studenten ontvangen na afloop van een toets feedback. Deze feedback geeft de studenten inzicht in wat ze al weten en kunnen én in wat zij nog moeten doen om de te realiseren einddoelen te behalen. De feedback kan bestaan uit het juiste antwoord op elke vraag met een toelichting of een verwijzing naar de bron of bij bijzondere verplichtingen een link naar de relevante beoordelingscriteria.

5.3.12 Evaluatie en bijstelling

Op basis van de analyses en mondelinge en schriftelijke reacties van studenten wordt onderhoud gepleegd op itembanken.

5.3.13 Beroep en klachten en reacties

Er is een centrale beroep- en klachtenprocedure. Reacties op tentamens gaan naar de opleidingen en naar de examencommissie. De examencommissie is partij bij de behandeling van beroepszaken tegen bijvoorbeeld: uitslag tentamens; omvang vrijstelling; omvang schakelprogramma; afwijking regelgeving. De centraal juridische ondersteuning (Dienst Human resources, juridische zaken en inkoop, jurist CvE) biedt de examencommissie ondersteuning bij het verweer van beroepszaken. Inhoudelijk verweer wordt namens de examencommissie opgesteld door de examiner/ inhoudsdeskundige.

5.3.14 Inzage

Er is een inzagebeleid. De decaan is verantwoordelijk voor de uitvoering. Wil een student inzage krijgen in het tentamen, dan kan hij/zij gedurende zes weken nadat de definitieve uitslag bekend is gemaakt, schriftelijk verzoeken inzage te krijgen in het beoordeelde werk. Op verzoek van de student kan de inzage plaatsvinden in aanwezigheid van een inhoudsdeskundige, aan te wijzen door de Open Universiteit.

5.3.15 Diplomerings

Het getuigschrift is het bewijs dat de examencommissie op objectieve en deskundige wijze heeft vastgesteld dat een student voldoet aan de voorwaarden die de OER stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad. Een getuigschrift kan dan ook maar één keer worden afgegeven per CROHO-opleiding. Daarnaast kent de wet het propedeutisch getuigschrift, dat wordt verleend als de student voldaan heeft aan de verplichtingen binnen de propedeutische fase van de opleiding. Als geen getuigschrift kan worden afgegeven maar

er wel studiepunten behaald zijn, kan de student verzoeken tot afgifte van een dossierverklaring: een bewijs van de behaalde studiepunten. Aan de afgifte van een bachelor- of een mastergetuigschrift verbindt de wet de verplichting een diplomasupplement toe te voegen.

6 Kwaliteitsborging

6.1. PDCA

De Open Universiteit gebruikt voor de borging van de kwaliteit van toetsing de PDCA-cyclus. Op basis van het toetskader maken faculteiten respectievelijk opleidingen hun toetsbeleidsplan of toetsplan. Jaarlijks wordt door de coördinator onderwijs van een faculteit een tentamenjaarverslag opgesteld als onderdeel van het opleidingsverslag waarin gerapporteerd wordt over de kwaliteit van tentamens en examens. Deze kwaliteit wordt vanuit vier perspectieven besproken: 1. Opleidingsniveau, 2. Cursusniveau, 3. Eindwerkstukken, 4. Examinatoren.

6.2 Archivering

Om de kwaliteit van de toetsing aan te kunnen tonen aan interne en externe commissies wordt al het toetsmateriaal (toetsen, antwoordmodellen, beoordelingsformulieren, gemaakte tentamens, scripties, etc.) gearchiveerd en conform de wettelijke bewaartermijnen bewaard. Dit betekent:

- Tentamenopgaven en uitwerkingen en andere schriftelijke materialen waarvoor een (deel)cijfer is toegekend: **ten minste 5 jaar**;
- Bachelor en masterscripties of –eindwerkstukken **ten minste 7 jaar**;
- Tentamenuitslagen (diplomasupplementen, brondocumenten): **ten minste 30 jaar**.

Overige toetsen (bijzondere verplichtingen, zoals werkstukken en opdrachten) worden ten minste 5 jaar bij de opleiding gearchiveerd door de examinator. Dit gebeurt op een manier dat deze voor examinatoren en vervangers toegankelijk zijn. Scripties worden in het centrale archief gearchiveerd.

6.3 Evaluatie van Toetsing

De resultaten van evaluaties leveren input voor het handhaven en/of verhogen van de kwaliteit van de toetsing bij de Open Universiteit.

6.3.1 NSE

Jaarlijks wordt de Nationale Studentenenquête (NSE) uitgevoerd. Dit is een grootschalig onderzoek onder studenten in Nederland naar de kwaliteit van opleidingen aan hogescholen en universiteiten. In deze evaluatie wordt naast vragen over de kwaliteit van de opleider en het onderwijsmateriaal een algemene vraag gesteld over de kwaliteit van de toetsing.

6.3.2 Permanente cursusevaluatie

De aangeboden cursussen worden regelmatig geëvalueerd. Als een student tentamen heeft afgelegd voor een cursus ontvangt hij/zij een (digitale) vragenlijst. De vragen gaan onder andere over moeilijkheidsgraad, studielast, relevantie, begeleiding en tentaminering van de cursus. Als een cursus op de markt komt wordt een veldtoets afgenomen (uitgebreide vragenlijst).

6.3.3 Studentinzicht

Studentinzicht is een enquête bij een steekproef uit vier segmenten van de (studenten)populatie (belangstellenden, beginnende studenten, ervaren studenten en uitstromers). De vragenlijst is

bedoelt om zicht te krijgen op de kwaliteit van het onderwijs, de opleiding en de diensten. Deze enquête vindt elk even jaar in het najaar plaats en bevat een lijst met standaardvragen, aangevuld met specifieke vragen aangedragen door de Universitaire commissie onderwijs (UCO). In de oneven jaren bestaat het onderzoek uit een vragenlijst die inzoomt op specifieke aspecten, zoals de elektronische leeromgeving, het gebruik van mobiele toestellen en sociale media, begeleiding en toetsing en tentaminering.

7 Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

Kwaliteit van toetsing is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. Daarbij moet onderscheid gemaakt worden tussen de betrokkenen die *zorgen* voor kwaliteit van onderwijs en de degenen die de kwaliteit *borgen*. De faculteiten/opleidingen zijn, binnen de door het CvB gestelde kaders, verantwoordelijk voor het zorgen voor kwaliteit en de examencommissie is verantwoordelijk voor het borgen van die kwaliteit. De examencommissie kan toetskwaliteitcommissies per opleiding instellen en taken aan deze commissies mandateren.

7.1 College van Bestuur

Het CvB stelt het instellingsbrede toetskader vast (dit document). Het CvB is verantwoordelijk voor het **leveren** van toetskwaliteit door de organisatie van en procedures voor tentamens en examens (na invoering van art. 7.10, lid 3 WHW). Het CvB stelt de Onderwijs- en examenregeling (OER) vast. Het CvB vraagt instemming en/of advies voor onderdelen van de OER aan de Gezamenlijke Vergadering van Ondernemingsraad en Studentenraad en de opleidingscommissies. De decaan vraagt advies over onderdelen van de OER aan de Opleidingscommissies van de opleidingen waarvoor hij/zij verantwoordelijk is.

Het CvB is verantwoordelijk voor het nemen van besluiten tot toelating voor de masteropleidingen (art. 7.30b WHW). De examencommissie krijgt de bevoegdheid tot toelating van het CvB gemandateerd. De decaan stelt hiervoor (binnen de wettelijke kaders) de regels voor toelating vast in een toelatingsbeleid.

Het CvB stelt de examencommissie in en benoemt de leden. Over de samenstelling geeft de wet een aantal richtlijnen:

- Leden worden benoemd op basis van hun deskundigheid op het terrein van de desbetreffende opleiding of groep van opleidingen;
- Tenminste één lid is als docent verbonden aan de desbetreffende opleiding of groep van opleidingen;
- Tenminste één lid is afkomstig van buiten de desbetreffende opleiding of groep van opleidingen (van toepassing na invoering Wet Versterking kwaliteitswaarborgen);
- Leden van het CvB of personen die anderszins financiële verantwoordelijkheid dragen binnen de instelling kunnen geen lid zijn van de examencommissie;
- Alvorens tot benoeming van een lid over te gaan, hoort het CvB de leden van de examencommissie.

Het CvB is er verantwoordelijk voor dat het onafhankelijke en deskundig functioneren van de examencommissie gewaarborgd is. Het CvB faciliteert de examencommissie zodanig (financieel en materieel) dat zij haar taken deskundig en onafhankelijk kan verrichten.

Het CvB stelt de generieke kaders vast voor het vrijstellingenbeleid, onder andere met betrekking tot de termijnen, procedures en algemene uitgangspunten (bijvoorbeeld minimaal 25% van de opleiding moet bij de OU gevolgd zijn). Het CvB stelt generieke kaders vast voor bijzondere leerroutes (met betrekking tot eisen aan niveau diploma) en vrije wetenschappelijke opleidingen.

7.2 De decaan

De decaan is belast met de algemene leiding van de faculteit en met het bestuur en de inrichting van de faculteit voor het onderwijs en de wetenschapsbeoefening. De decaan is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van toetsen in de faculteit. Op het gebied van interne kwaliteitszorg ten aanzien van toetsen en beoordelen hebben decanen de volgende taken:

- Zorgt ervoor dat de eindkwalificaties van de opleiding vertaald zijn in toetsbare leerdoelen per cursus;
- Zorgt ervoor dat er systematisch nagegaan wordt of er voldoende aansluiting is tussen de cursusdoelen en de eindtermen;
- Zorgt voor consistente formulering in de OER van de eindkwalificaties en leerdoelen en van de algemene vrijstellingsgronden (HBO-WO-onderwijs en buiten HO opgedane kennis en ervaring);
- Rapporteert aan de examencommissie en de opleidingscommissie op welke manier omgegaan is met het advies over de OER;
- Zorgt bij specifieke uitwerkingen van dit toetskader voor het opstellen en uitvoeren van een facultair toetsbeleid;
- Zorgt voor systematische controle of de toetsing in overeenstemming is met de doelstellingen van het curriculum;
- Zorgt voor toetsen die gemaakt zijn op basis van de leerdoelen en de eindtermen van de cursus (rekening houdend met studenten met een (functie)beperking);
- Zorgt voor afspraken over de manier waarop toetsen worden gemaakt;
- Informeert de examencommissie over het hierboven genoemde beleid, afspraken en plannen;
- Draagt leden voor de examencommissie voor aan het CvB;
- Zorgt voor een jaarlijks facultair tentamenjaarverslag als onderdeel van het opleidingsverslag op te stellen door de coördinator onderwijs van de faculteit;
- Stelt (binnen de wettelijke kaders) de inhoudelijke regels voor toelating tot de masteropleidingen vast. Het nemen van het besluit tot toelating is door het CvB aan de examencommissie gemandateerd;
- Stelt vakinhoudelijke kaders vast voor bijzondere leerroutes die vallen binnen de generieke kaders die door het CvB zijn opgesteld;
- Maakt jaarlijks afspraken met de examencommissie over de borgingsactiviteiten.

Voor het leveren van toetskwaliteit in de faculteit/opleiding is de decaan verantwoordelijk. Hij kan deze taak beleggen bij de facultaire onderwijscommissie.

7.3 Programmaleiders opleidingen

Bij de opleidingen van de OU vervult de coördinator onderwijs de taken die de wet aan de programmaleider toeschrijft (art. 9.17 lid 1 WHW). De coördinator onderwijs verstrekt de decaan de gevraagde inlichtingen over de opleiding en informeert de decaan daarnaast in een jaarlijks tentamenjaarverslag dat onderdeel is van het opleidingsjaarverslag.

7.4 Examencommissie

Bij de OU functioneert een centrale examencommissie (art. 7.12 WHW). De examencommissie heeft tot taak het *borgen* van de kwaliteit van de organisatie en de procedures rondom tentamens en examens (art. 7.12b eerste lid WHW). De examencommissie stelt daarom kwalitatieve eisen aan de organisatie en procedures voor het afnemen van tentamens en examens. De CvE ziet er vanuit haar kwaliteitsborgende rol op toe dat de organisatie van tentamens en examens op een kwalitatief correcte wijze geschiedt (Kamerstuk 33840 nr. 10).

De examencommissie is samengesteld uit vertegenwoordigers van de opleidingen: van elke opleiding of groep van opleidingen één. Een toetsdeskundige maakt ook onderdeel uit van de CvE. De leden worden benoemd door het CvB op voordracht van de decanen. De leden komen voort uit het wetenschappelijk personeel van de faculteiten en worden geacht geen bestuurlijke functie binnen de faculteit uit te voeren. Het College van bestuur benoemt de onafhankelijke voorzitter en de toetsdeskundige. De onafhankelijkheid van de examencommissie is hiermee gewaarborgd. In bevoegdheden en samenstelling staat zij los van het bestuur.

Het CvB benoemt de examencommissie maar heeft, conform de wettelijke positie van de examencommissie, geen bemoeienis met de werkzaamheden van de commissie. Wel is er sprake van periodieke afstemming tussen examencommissie en CvB over onderwerpen die de examencommissie behartigt en die de hele Open Universiteit (dat wil zeggen alle of meerdere faculteiten) aangaan. De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van de werkzaamheden. De examencommissie verstrekt het verslag aan het CvB (zie art. 7.12b lid 5 WHW).

De examencommissie heeft een borgende taak in de kwaliteit van toetsen en tentamen. Hieronder vallen de volgende taken:

- Het borgen van de kwaliteit van tentamens en examens (zie art. 7.12b WHW);
- Vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen binnen het kader van OER om de uitslag van tentamens te beoordelen en vast te stellen (zie art. 7.12b WHW); De examencommissie kan onder door haar te stellen voorwaarden bepalen dat niet ieder tentamen met goed gevolg afgelegd hoeft te zijn om vast te stellen dat het examen met goed gevolg is afgelegd (bijvoorbeeld vastgelegd in een compensatorische regeling binnen door het CvB vastgestelde OU-brede kaders en de OER);
- Steekproefsgewijs beoordelen of de termijn voor het vaststellen van de uitslagen van tentamens conform de vastgestelde kaders gebeurt en interveniëren bij uitschieters benoemd in het plan van aanpak examencommissie;
- Het op objectieve en deskundige wijze vaststellen of een student voldoet aan de voorwaarden die de OER stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad (zie art. 7.12 lid 2 WHW);
- Adviseren over de OER aan de decaan en het CvB;

- Aanwijzen van examinatoren (op voordracht van de decaan) die voldoen aan het examinerprofiel (zie art.7.12c lid 1 WHW); De voordrachtsprocedure is instellingsbreed vastgesteld;
- Controleren of examinatoren over toetsdeskundigheid beschikken;
- Uitreiken van getuigschriften, dossierverklaringen en diplomasupplementen (zie art. 7.11 lid 2 WHW);
- Het vaststellen en uitvoeren van fraudebeleid (zie art. 7.12b lid 2 WHW);
- Het jaarlijks opstellen van een verslag van haar werkzaamheden;
- Adviseren van het CvB over toetsbeleid;
- Beoordelen in individuele gevallen van (summa) cum laude;
- Beoordelen of het vrijstellingenbeleid waarvan de kaders zijn opgesteld door het CvB en de inhoudelijke uitwerking door de decanen, is uitgevoerd conform de vastgestelde termijnen en procedures, mede op basis van een advies van de coördinator onderwijs van de betreffende opleiding;
- Het verlenen van vrijstelling voor het afleggen van één of meer tentamens (zie art.7.12b WHW);
- Opstellen van criteria waar vrije opleidingen aan moeten voldoen (zie art. 7.3 en 7.12b WHW);
- Geven van toestemming aan individuele studenten voor het volgen van een vrije opleiding;
- Afhandelen van klachten van studenten die tentamens, vrijstelling of anderszins de examencommissie betreffen;
- Optreden als procespartij bij beroepszaken tegen besluiten van de examencommissie of van examinatoren (zie art. 7.60 en 7.61 WHW);
- Afhandelen van besluiten van het College van beroep voor de examens;
- Toelaten tot het afsluitend examen voordat een propedeutisch examen is afgelegd;
- Bepalen of programma's van bijzondere leerroutes diplomawaardig zijn.

Voor het uitvoeren van haar taken stelt de examencommissie een Plan van aanpak op. Dit wordt besproken in het Periodiek overleg tussen het CvB en de examencommissies. De examencommissie kan een deel van de kwaliteitsborging uitbesteden aan een toetsadviescommissie per opleiding, maar hoeft dit niet te doen. Deze commissie kan in opdracht van de examencommissie de kwaliteit van tentamens, toetsprocedures en toetsprogramma's beoordelen. De examencommissie blijft formeel verantwoordelijk en moet dus controleren of de commissie werkt zoals is afgesproken.

7.5 Examinatoren

Voor het afnemen van tentamens en het vaststellen van de uitslag daarvan wijst de examencommissie examinatoren aan (art. 7.12c lid 1 WHW). Een examiner is verantwoordelijk voor de inhoud van het tentamen en het vaststellen van de uitslag. De Examencommissie benoemt examinatoren per cursus, waarbij de examencommissie eisen stelt aan hun deskundigheid. Elke examiner heeft een plaatsvervanger. Bij de uitvoering van zijn taken is de examiner enerzijds gehouden aan de OER als het gaat om de inhoud van een tentamen, de keuze uit één van de tentamenvormen en eventuele begeleiding van studenten. Anderzijds dient de examiner zich te houden aan de kwaliteitsvoorschriften die opgesteld zijn in het instellingsbrede toetskader en het facultaire toetsbeleid.

De examinatoren verstrekken de examencommissie de gevraagde inlichtingen (art. 7.12c lid 2 WHW). Examinatoren zijn goed toegerust voor hun taken bij de tentamens. Zij hebben recht op en plicht tot regelmatige scholing. De faculteit ondersteunt hen daarbij door hen in staat te stellen tot het volgen van cursussen en trainingen, het geven van handreikingen, et cetera. Examinatoren dienen de onderdelen over toetsing in de BKO-training binnen één jaar na hun aanstelling te hebben behaald, dan wel te zijn vrijgesteld.

De examinator dient in een jaarlijks cursustentamenjaarverslag het opleidingsbestuur te informeren.

7.6 Toetsdeskundige

Op de Open Universiteit is gespecialiseerde toetsdeskundigheid beschikbaar. De toetsdeskundigen hebben een schakelfunctie als adviseur voor examinatoren en examencommissies en adviseren zelfstandig de examencommissie en het CvB in hun beleid.

De taken van de toetsdeskundige zijn:

- Geven van gevraagd en ongevraagd toetskundig advies ten behoeve van de kwaliteit van toetsbeleid en tentaminering vanaf de planfase tot de uitvoeringsfase;
- Voordat een cursus op de markt komt controleert een toetsdeskundige of de toetswijze past bij leerdoelen en de wijze van aanbidding van de cursus (betrouwbaarheid, validiteit). De toetsdeskundige geeft hierover advies aan de examinator van de cursus;
- Analyseren van toetsinformatie (op cursus- en toetsprogrammaniveau) ten behoeve van de kwaliteitszorg van toetsen en tentamens;
- Trainen van docenten en examinatoren op het gebied van item- en toetsconstructie, item- en toetsanalyse en andere toetsgerelateerde onderwerpen;
- Adviseren en trainen van betrokkenen met betrekking tot digitale toetsing;
- Ondersteunen van opleidingen bij het opstellen van de tentamenjaarverslagen.
- Participeren in onderzoek en implementatie-projecten op het gebied van toetsing en tentaminering.

7.7 Administratieve en procedurele ondersteuning

De dienst OS verzorgt de organisatie van de tentamens, vanaf de aanmelding tot en met de certificering, bewaakt de procedures in dezen en fungeert als vraagbaak voor alle tentamenkwesties, zowel voor studenten als voor examinatoren.

Voor vrijstelling, toelating tot de masteropleiding, vrije wo-opleidingen en diplomering ligt de uitvoering bij de dienst OS.

7.8 Surveillant

Ten behoeve van de surveillanten zijn specifieke instructies ontworpen. Zij zijn gecertificeerd en bekwaam in het verzorgen van de afname van de toetsen en op de hoogte van het fraudebeleid. Van elke tentamenzitting wordt een protocol opgemaakt waarop bijzondere situaties vermeld worden.

7.9 College van Beroep voor de examens

Het College van beroep voor de examens (CBE) is samengesteld uit leden van het wetenschappelijk personeel van de Open Universiteit, studenten van de Open Universiteit en externen. De voorzitter van het CBE is een externe jurist die voldoet aan de eisen voor benoeming tot rechter.

Hoewel het CBE geen organisatieonderdeel van de Open Universiteit vormt, is het wel een college waar de Examencommissie regelmatig mee van doen heeft. Het CBE is namelijk een onafhankelijk rechtscollege dat beroepschriften behandelt van studenten die beroep aantekenen tegen besluiten van examinatoren en/of van de examencommissie. Het betreft hier een bijzondere vorm van administratief beroep, verankerd in de WHW.

Het instellen van een beroep kan leiden tot een schikking tussen student en examencommissie of tot intrekking van het beroep nadat de student het verweer van de examinerator of examencommissie heeft gelezen. Als dit niet het geval is en de student wil een uitspraak van het CBE, volgt er een hoorzitting. De examencommissie wordt ter zitting vertegenwoordigd door de ambtelijk secretaris van de examencommissie en, afhankelijk van het bestreden besluit, de betreffende examinerator. In bijzondere gevallen legt de ambtelijk secretaris de aan te bieden schikking (of weigering daartoe) dan wel het verweerschrift van de examencommissie, ter besluitvorming voor aan de examencommissie. De ambtelijk secretaris handelt de uitspraak van het CBE in een beroepszaak af, indien nodig in overleg met de betreffende examinerator, student, of examencommissie.

8 Referenties

- Boud, D. (2000). Sustainable assessment: rethinking assessment for the learning society. *Studies in Continuing Education*, 22(2), 151-167.
- Brown, G., Bull, J., & Pendlebury, T. (1997) *Assessing Student Learning in Higher Education*. London: Routledge.
- Commissie voor de Examens (2010). Handboek kwaliteitszorg examencommissie. Heerlen: OU.
- Joosten-ten Brinke, D. (2011). Eigentijds toetsen en beoordelen. Lectorale Rede. Tilburg: Fontys Lerarenopleiding Tilburg.
- Joosten-ten Brinke, D., & Sluijsmans, D. M. A. (2010). *De kwaliteitspiramide voor eigentijds toetsen en beoordelen*. Tilburg/Nijmegen: Fontys Lerarenopleidingen Tilburg/Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.
- Martens, R. & Moerkerke, G. (2017). Ontwikkelen van toetsbeleid. In H. Van Berkel, A. Bax, & D. Joosten-ten Brinke, *Toetsen in het Hoger Onderwijs*, vierde druk. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Moerkerke, G. (2012). Eindrapport IPO project Facultaire toetsbeleidsplannen. Heerlen: OU.
- Onderwijsraad (2010). *Advies. Een diploma van waarde*. Den Haag: Onderwijsraad.
- Shavelson, R. J., Young, D. B., Ayala, C. C., Brandon, P. R., Furtak, E. M., Ruiz-Primo, M., Araceli, T., Miki K., & Yin, Y. (2008). On the impact of curriculum-embedded formative assessment on learning: A collaboration between curriculum and assessment developers. *Applied Measurement in Education*, 21(4), 295-314.
- Schlusmans, K. & Schoevaart, S. (2013). Handboek Kwaliteitszorg Onderwijs. Heerlen: OU.
- Van der Vleuten, C. P. M. & Schuwirth, L. W. T. (2005). Assessing professional competence: from methods to programmes. *Medical Education*, 39, 309-317.